

Електронний журнал «Ефективна економіка» включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 975 від 11.07.2019). Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292. Ефективна економіка. 2025. № 12.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.12.41>

УДК 336.7:330.131.7:614

А. С. Завербний,

д. е. н., професор, професор кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7307-536X>

Л. В. Залізна,

старший викладач кафедри зовнішньоекономічної та митної діяльності, Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-7330-000X>

С. В. Луговський,

аспірант кафедри менеджменту і міжнародного підприємництва, Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0004-0643-5635>

**ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РИЗИКОВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ
МІЖНАРОДНОГО КАПІТАЛУ ДО МЕДИЧНИХ УСТАНОВ:
ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

A. Zaverbnyi,

*Doctor of Economic Sciences, Professor, Professor of the Department of Foreign
Economic and Customs Activities, Lviv Polytechnic National University*

L. Zalizna,

*Senior lecturer of the Department of Foreign Economic and Customs Activities,
Lviv Polytechnic National University*

S. Luhovskyi

*Postgraduate student of the Department of Management and International
Business, Lviv Polytechnic National University*

ASSESSING THE EFFECTIVENESS AND RISKINESS OF ATTRACTING INTERNATIONAL CAPITAL TO MEDICAL INSTITUTIONS: PROBLEMS AND PROSPECTS

У статті здійснено комплексне дослідження підходів до оцінювання ефективності та ризиків залучення міжнародного капіталу в діяльність медичних установ. Обґрунтовано актуальність залучення зовнішніх фінансових ресурсів у контексті обмеженості національного бюджетного фінансування, зростання потреб у модернізуванні медичної інфраструктури та підвищення якості медичних послуг. Систематизовано основні форми міжнародного капіталу, що можуть використовуватися медичними установами, а також визначено ключові індикатори оцінювання їх економічної, соціальної та інституційної ефективності. Значну увагу приділено ідентифікуванню, класифікуванню ризиків, пов'язаних із залученням міжнародного капіталу. Запропоновано модель, яка дозволить зменшувати значення ефективності пропорційно рівню ризиків, що забезпечуватиме реалістичніше оцінювання рівня результативності інвестиційних процесів у діяльності медичних установ. Отримані результати можуть бути використані при формуванні стратегії

фінансового розвитку медичних установ у межах дисертаційного дослідження.

The relevance of this study is determined by the growing financial pressure on healthcare systems worldwide caused by the implementation of advanced medical technologies, digital transformation, infrastructure modernization, and rising quality standards for medical services. Under conditions of limited national budgetary resources, particularly in transition and crisis-affected economies, international capital becomes a crucial source for the development of medical institutions. At the same time, its attraction is associated with significant financial, institutional, operational, and social risks, which necessitates a scientifically grounded assessment of both efficiency and risk. The purpose of the article is to develop a comprehensive methodological approach to evaluating the efficiency and riskiness of attracting international capital to medical institutions within the framework of healthcare financing system development. The research is based on methods of systematic and structural analysis, comparative analysis, synthesis, expert evaluation, normalization and aggregation of indicators, as well as elements of investment analysis and risk management theory.

The article substantiates the multidimensional nature of efficiency in international capital utilization, which combines economic, social, and institutional components. Classical investment indicators (NPV, IRR, PI, payback period) are complemented by social indicators reflecting accessibility and quality of healthcare services, as well as institutional indicators characterizing transparency and governance quality. A methodological framework for constructing an integral efficiency indicator is proposed, along with a system for identifying and classifying financial, institutional, operational, social, and reputational risks. To ensure realistic decision-making, an adjusted integral efficiency indicator is developed, which incorporates a normalized integral risk index and reflects the relationship between efficiency and risk.

The practical significance of the results lies in the possibility of applying the proposed methodological tools in strategic financial planning of medical institutions, comparative evaluation of alternative sources and instruments of international capital, and substantiation of management decisions based on the “efficiency–risk” ratio. The findings may also be used by public authorities in shaping healthcare financing policies and improving mechanisms for attracting international financial resources.

Ключові слова: міжнародний капітал, медичні установи, ефективність, ризики, ризиковість, інвестиції, інвестування, фінансування охорони здоров'я.

Keywords: international capital, medical institutions, efficiency, risks, riskiness, investments, investment activity, healthcare financing.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Реформування системи охорони здоров'я в багатьох країнах світу супроводжується зростанням фінансових потреб, пов'язаних із впровадженням сучасних медичних технологій, цифровізуванням процесів, оновленням матеріально-технічної бази, підвищенням стандартів якості надання медичних послуг тощо. За цих умов національні бюджетні ресурси (зокрема й українські) є недостатніми, що зумовлює необхідність для активного залучення міжнародного капіталу (важливого джерела розвивання медичних установ).

Міжнародний капітал може виступати у формі прямого іноземного інвестування, кредитів міжнародних фінансових організацій, грантового фінансування, державно-приватного партнерства [18, с. 43-55], благодійної, донорської допомоги. Однак, поряд із потенційними перевагами залучення перерахованих ресурсів існує значна кількість ризиків економічного, фінансового, інституційного, соціального характерів. Саме це обумовлює

необхідність науково обґрунтованого оцінювання ефективності, ризиковості використання міжнародного капіталу в діяльності медичних установ.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика оцінювання ефективності та ризиків залучення міжнародного капіталу, інвестування знайшла відображення у наукових доробках таких вітчизняних вчених як Бестужева С.В. [2, с. 16-20], Білоус Ю.Б. [10], Бойко А.О. [3], Боженко В.В. [3], Безрук В.В. [3], Булкот О.В. [4, с. 16-21; 5, с. 165-171], Делейчук В.В. [9, с. 653-659], Демиденко Є.І. [5, с. 165-171], Демчук Н.І. [8, с. 43-47], Деєва Н.Е. [9, с. 653-659], Завербний А.С. [10; 11, с. 72-85; 28], Кісь М.Я. [10], Козуб В.О. [2, с. 16-20], Ляшенко В. [28], Осадча Н.В. [28], Пушак Я.Я. [11], Федоренко В.Г. [21, с. 10-14] та багатьох інших.

Також проблеми залучення міжнародного капіталу, міжнародного інвестування відображені у наукових дослідженнях таких зарубіжних авторів: Апостолопулос С. [27, с. 1160–1166], Бальйо К. [23], Бхала [29, с. 14-20], Ван Шоеневельд Т. [26, с. 911–918], Віліс З. [26, с. 911–918], Вульф Дж. [29, с. 14-20], Галер Н. [23], Іоан-Франк В. [25, с. 66-84], Ене С. [25, с. 66-84], Карлсон Б. [29, с. 14-20], Логан А. [26, с. 911–918], Лютер В. [26, с. 911–918], Маркіс І. [27, с. 1160–1166], Мейт М. [23], Олівер Б. [29, с. 14-20], Охлерт Дж. [29, с. 14-20], Фонтана Л. [24], Ченг К. [24, с. 3103–3105], Шекендорф Р. [26] та багатьох інших. Проблеми управління системою охорони здоров'я, медичними установами, зокрема й їх фінансування (в тому числі й іноземного) висвітлені у працях таких фахівців: Вівсяник О.М. [6, с. 162-167], Грицко О.М. [7, с. 46-53], Князевич В.М. [12, с. 23-28], Лопаткіна О. [14, с. 21-28], Назаренко С.А. [17, с. 313-318], Пеканець С.Р. [7, с. 46-53], Петрух О.А. [22, с. 116-121], Руденко-Сударєва Л.В. [20, с. 3-11], Хакало С.В. [17, с. 313-318], Шевченко Ю.А. [20, с. 3-11], Юринець З.В. [22, с. 116-121] та інших.

Безпосередньо дослідження ефективності, ризиковості залучення міжнародного капіталу саме до медичних установ є недостатньо висвітленими. Відображається лише фрагментарне оцінювання, зокрема

правових, фінансових і управлінських аспектів даних процесів, яке висвітлено такими авторами як Залізна Л. [15], Кройтор В.А. [13, с. 104-107], Луговський С. [15], Мороз Н. [15], Надюк З.О. [16, с. 100-103], Павлюк К.В. [18, с. 43-45], Степанова О.В. [18, с. 43-45] та іншими.

У науковій літературі міжнародний капітал розглядається «сукупністю фінансових ресурсів іноземного походження, що залучаються задля фінансування інвестиційних, поточних потреб суб'єктів господарювання» [2, с. 16-20; 3; 4, с. 16-21; 9, с. 653-659; 27, с. 1160–1166]. У сфері охорони здоров'я його використання має специфічні особливості, зумовлені соціальною значущістю медичних послуг та високим рівнем державного регулювання.

Теоретичні підходи до залучення міжнародного капіталу базуються на концепціях інвестиційної привабливості, сталого розвитку та соціальної ефективності [2, с. 16-20; 3; 4, с. 16-21; 9, с. 653-659; 27, с. 1160–1166]. Згідно з ними, фінансування медичних установ повинно не лише забезпечувати економічну віддачу, але й сприяти підвищенню доступності та якості медичної допомоги, покращенню показників громадського здоров'я та зміцненню людського капіталу [13, с. 104-107; 15; 16, с. 100-103; [18, с. 43-45; 25, с. 1160–1166]. Інструменти ж залучення міжнародного капіталу розглядаються як «системний комплекс фінансових, організаційних, інституційних механізмів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку» [2, с. 16-20; 3; 4, с. 16-21; 9, с. 653-659; 27, с. 1160–1166], зокрема і медичних установ [24, с. 3103–3105; 26, с. 911–918].

Формулювання цілей статті. Основними цілями статті виступає розроблення комплексного підходу щодо оцінювання ефективності, ризиковості залучення міжнародного капіталу до діяльності медичних установ у контексті формування, застосування та розвивання інструментарію фінансового забезпечення системи охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. За умов глобалізування, нарощування

транснаціональних фінансових потоків залучення міжнародного капіталу набуває особливого значення для розвивання систем охорони здоров'я. Обмеженість внутрішніх бюджетних ресурсів, зростання потреб у модернізуванні медичної інфраструктури, запровадженні, розвиванні інноваційних технологій зумовлюють активізування процесів міжнародного інвестування до медичних установ, закладів. Водночас ефективність такого залучення, рівень супутніх ризиків залишаються дискусійними питаннями економічних теорій/практик управління.

Ефективність залучення міжнародного капіталу до медичних установ є багатовимірною категорією. Вона поєднує фінансово-економічні, соціальні, інституційні результати. А з позиції неокласичної теорії інвестицій ефективність оцінюється через індикатори прибутковості, окупності, приросту вартості активів. Що ж стосується інституційного, соціально-економічного підходів, то тут акцент робиться на підвищенні рівня доступності, якості медичних послуг, оновленні матеріально-технічної бази, розвивання людського капіталу, зміцненні фінансової стійкості медичних закладів. Ефективність міжнародного капіталу в охороні здоров'я виходить за межі суто фінансових критеріїв, набуваючи комплексного характеру.

Паралельно із оцінюванням ефективності науковці приділяють значну увагу аналізуванню ризиків залучення міжнародного капіталу [1, с. 28-34; 19]. У теорії ризик-менеджменту такі ризики поділяються на макроекономічні (валютні, інфляційні, політичні), інституційні (регуляторні, правові, податкові), фінансові (кредитні, процентні, ліквідності) та галузеві, зумовлені специфікою функціонування медичних установ. Особливістю медичної сфери є висока соціальна значущість, жорсткі вимоги щодо якості послуг, залежність від державного регулювання, що підсилює рівень чутливості інвестиційних проєктів саме до зовнішніх шоків, загроз, управлінських помилок [1, с. 28-34; 19]. Згідно зі сучасними теоретико-прикладними підходами ефективність та ризиковість розглядаються як взаємопов'язані категорії. Концепція «ризик–дохідність» передбачає, що

«зростання очікуваної ефективності інвестування супроводжується підвищенням рівня ризику, що потребує застосування коригованих індикаторів оцінювання» [1; 3; 9; 19].

Саме для медичних установ це означатиме необхідність використання інтегральних моделей, які поєднують індикатори фінансової результативності із показниками ризиковості, соціальної ефективності. Цей підхід дозволить адекватніше оцінювати доцільність залучення міжнародного капіталу із урахуванням галузевої специфіки [15].

Серед ключових проблем залучення міжнародного капіталу до медичних установ у науковій літературі виокремлюються інституційна нестабільність, недосконалість нормативно-правового забезпечення, обмежена прозорість фінансової звітності та низький рівень розвитку систем управління ризиками. Водночас перспективи пов'язані з розширенням державно-приватного партнерства, розвитком проєктного фінансування, впровадженням цифрових технологій управління та гармонізацією національних стандартів з міжнародними практиками [1; 9; 15; 19; 21; 22; 27; 29].

Теоретичний огляд засвідчив, що оцінювання ефективності, ризиковості залучення міжнародного капіталу до медичних установ має базуватися на комплексному, міждисциплінарному підході. Поєднання фінансово-економічних, інституційних, соціальних критеріїв створюватиме ґрунтовне методологічне підґрунтя для прийняття/реалізування ефективних управлінських рішень, формування стійких моделей розвивання медичних установ за умов глобальної економічної нестабільності.

Основними формами залучення міжнародного капіталу в діяльність медичних установ є такі: пряме іноземне інвестування у створення, модернізування медичної інфраструктури; кредити/позики міжнародних фінансових організацій; гранти, донорська допомога міжнародних фондів; механізми державно-приватного партнерства [18, с. 43-55] за участю іноземних інвесторів; лізингові, концесійні схеми фінансування.

Кожна з форм має володіючи перевагами/обмеженнями, які визначають доцільність застосування у залежності від стратегічних цілей медичної установи, рівня її фінансової стійкості, інституційного середовища.

Оцінювання ефективності залучення міжнародного капіталу доцільно здійснювати на основі поєднання кількісних/якісних індикаторів, відображаючих економічні, соціальні, інституційні результати діяльності медичних установ. Цей підхід відповідає сучасним концепціям стабільного (не просто «сталого»), гармонійного розвивання, соціально орієнтованого інвестування да сфери охорони здоров'я.

Рівень економічної ефективності залучення міжнародного капіталу доцільно визначати за допомогою класичних інвестиційних індикаторів (чистої приведеної вартості (NPV), внутрішньої норми дохідності (IRR), індексу рентабельності інвестицій (PI), періоду окупності (PP). Застосування їх дозволить оцінювати доцільність реалізування інвестиційних проєктів у медичних установах з позиції фінансової результативності, довгострокової стійкості та ефективного гармонійного розвивання (як ключових елементів процесу інвестування).

Соціальна ефективність відображатиме рівень впливу залученого міжнародного капіталу на доступність, якість медичних послуг. Ключовими соціальними індикаторами є наступні: рівень охоплення населення медичними послугами, скорочення часу очікування на лікування, зниження рівня захворюваності, смертності, індекс задоволеності пацієнтів. Оцінювання саме соціальної ефективності володіє особливим значенням із огляду на суспільну місію медичних установ.

Інституційна ж ефективність характеризуватиме вплив міжнародного капіталу на систему управління медичною установою (рівень прозорості фінансових потоків, якість корпоративного управління, впровадження міжнародних стандартів облікуванню, контролювання, регулювання). Доцільним є застосування експертних методів оцінювання, бальних шкал визначення рівня інституційного розвивання.

Для узагальнення результатів оцінювання доцільним є використання інтегрального індикатора рівня ефективності залучення міжнародного капіталу (сформованого на базі нормалізованих економічних, соціальних, інституційних індикаторів із урахуванням вагових коефіцієнтів).

Формалізування інтегрального індикатора ефективності (ІЕ) доцільно представити у наступному (1) вигляді:

$$IE = \sum (w_i \cdot E_i), i = 1 \dots n, \quad (1)$$

де E_i – нормалізоване значення i -го індикатора ефективності; w_i – вагові коефіцієнти відповідного індикатора (відображає його відносну значущість); n – кількість індикаторів, що включаються до моделі.

Нормалізування індикаторів доцільно здійснювати за формулою (2):

$$E_i = (X_i - X_{\min}) / (X_{\max} - X_{\min}), \quad (2)$$

де X_i – фактичні значення індикаторів; $X_{\min}$ та $X_{\max}$ – відповідно мінімальне та максимальне значення індикаторів у вибірці.

Економічну складову (E_e) інтегрального індикатора доцільно подати як середньозважене значення фінансових індикаторів:

$$E_e = \alpha_1 \cdot NPV + \alpha_2 \cdot IRR + \alpha_3 \cdot PI - \alpha_4 \cdot PP, \quad (3)$$

де $\alpha_1 - \alpha_4$ – вагові коефіцієнти економічних індикаторів.

Соціальну ефективність (E_s) доцільно формалізувати таким чином (4):

$$E_s = \beta_1 \cdot D + \beta_2 \cdot Q + \beta_3 \cdot S, \quad (4)$$

де D – індекс доступності медичних послуг; Q – індекс якості лікування; S – індекс задоволеності пацієнтів; $\beta_1 - \beta_3$ – відповідні вагові коефіцієнти.

Інституційна ефективність (E_i) доцільно оцінювати як (5):

$$E_i = \gamma_1 \cdot T + \gamma_2 \cdot G + \gamma_3 \cdot C, \quad (5)$$

де T – рівень прозорості фінансового звітування медичної установи; G – якість корпоративного управління; C – ступінь відповідності міжнародним стандартам; $\gamma_1 - \gamma_3$ – вагові коефіцієнти.

Відповідно, загальний інтегральний індикатор ефективності визначається як (6):

$$IE = \lambda_1 \cdot E_{ek} + \lambda_2 \cdot E_{соц} + \lambda_3 \cdot E_{інст}, \quad (6)$$

де λ_1 , λ_2 , λ_3 – коефіцієнти значущості економічної, соціальної, інституційної його складових.

Дана формула (6) дозволить отримувати комплексне оцінювання результативності інвестиційних процесів у діяльності медичних установ.

Наступним етапом виступатиме виокремлення, охарактеризування ризиків міжнародного інвестування медичних установ (табл. 1).

Таблиця 1. Рекомендовані індикатори оцінювання ризиковості залучення міжнародного капіталу медичними установами

Групи ризиків	Індикатори ризику	Зміст індикаторів	Джерела даних
Фінансові	Валютний ризик (R_1)	Ймовірність фінансових втрат через коливання валютних курсів при обслуговуванні зобов'язань	Фінансова звітність, прогнозування курсів
Фінансові	Процентний ризик (R_2)	Зміна вартості залученого капіталу через коливання відсоткових ставок	Кредитні угоди, ринкові відсоткові ставки
Інституційні	Регуляторний ризик (R_3)	Ймовірність негативного впливу змін законодавства, нормативних вимог	Законодавчі акти, експертне оцінювання
Операційні	Управлінський ризик (R_4)	Недостатній рівень управління інвестиційними проектами, фінансами	Внутрішні аудити, експертні висновки
Операційні	Кадровий ризик (R_5)	Дефіцит кваліфікованого медичного, управлінського персоналу	Кадрова статистика, HR-звітиф
Соціальні	Соціальний ризик (R_6)	Зниження доступності, рівня якості медичних послуг	Статистика МОЗ, опитування пацієнтів
Репутаційні	Репутаційний ризик (R_7)	Ймовірність втрати довіри пацієнтів, партнерів	Соціологічні дослідження, ЗМІ

Джерело: систематизовано на основі [1, с. 28-34; 19; 21; 22; 27; 29].

Ризики залучення міжнародного капіталу в діяльність медичних установ доцільно класифікувати за такими групами: фінансові ризики (валютні коливання, процентні ставки, платоспроможність); інституційні та правові ризики (зміни законодавства, регуляторні обмеження); операційні ризики (неефективне управління проектами, дефіцит кадрів); соціальні ризики (обмеження доступності медичних послуг, соціальна напруга); репутаційні ризики, пов'язані з діяльністю іноземних інвесторів. Ідентифікування,

систематизування ризиків (табл. 1) є необхідною умовою формування ефективної стратегії управління міжнародним капіталом.

За сучасних умов оцінювання результативності залучення міжнародного капіталу в діяльність медичних установ доцільно здійснювати із урахуванням рівня супутніх ризиків (табл. 1). Високі значення індикаторів ефективності без урахування ризиків [1; 19] можуть призводити до хибних управлінських рішень, особливо у соціально чутливій сфері охорони здоров'я. У зв'язку із цим доцільно застосовувати коригованого інтегрального індикатор ефективності (враховуючи ризикову складову).

Для кількісного вимірювання рівнів ризиків доцільним є введення інтегрального індикатору ризику (IR). Його потрібно визначати (7) на основі матриці ризиків (добуток ймовірності настання ризикової події і масштабу її впливу) [1; 19].

$$IR = \sum (p_j \cdot l_j), j = 1 \dots m, \quad (7)$$

де p_j – імовірність виникнення j -го ризику; l_j – рівень потенційних втрат від реалізації відповідного ризику; m – кількість ідентифікованих ризиків.

Для забезпечення порівнюваності показників інтегральний показник ризику підлягає нормалізуванню:

$$IR_{\square} = (IR - IR_{\min}) / (IR_{\max} - IR_{\min}). \quad (8)$$

Скоригований інтегральний показник ефективності (IE_r) пропонується визначати за формулою:

$$IE_r = IE \cdot (1 - IR_{\square}), \quad (9)$$

де IE – базовий інтегральний індикатор ефективності залучення міжнародного капіталу; $IR_{\square}$ – нормалізований інтегральний індикатор ризику.

Запропонована модель дозволить зменшувати значення ефективності пропорційно рівню ризиків, що забезпечуватиме реалістичніше оцінювання рівня результативності інвестиційних процесів у діяльності медичних установ. За умов низького рівня ризиковості коригований показник

наближатиметься до базового значення ІЕ, тоді як зростання ризикового навантаження істотно знижуватиме підсумкову оцінку.

Практичне застосування коригованого інтегрального індикатора створюватиме передумови для порівняльного аналізування альтернативних джерел, інструментів залучення міжнародного капіталу, обрання оптимальних управлінських рішень та їх подальшого реалізування з позиції співвідношення «ефективність – ризиковість».

Висновки та перспективи подальших досліджень. Підсумовуючи, потрібно констатувати, що залучення міжнародного капіталу за умови належного оцінювання ефективності, ризиків створюватиме передумови задля підвищення рівня конкурентоспроможності медичних установ, покращення якості медичних послуг. Водночас недооцінювання ризиків може призводити до фінансової нестабільності, зниження соціальної ефективності діяльності.

Практичне значення результатів полягатиме можливості їх використання при розробленні фінансових стратегій медичних установ, формуванні державної політики у сфері залучення міжнародних ресурсів до системи охорони здоров'я.

У статті обґрунтовано доцільність комплексного оцінювання ефективності, ризиковості залучення міжнародного капіталу до медичних установ із урахуванням економічних, соціальних, інституційних аспектів. Запропонований методичний підхід дозволить системно оцінювати результативність використання міжнародних фінансових ресурсів, визначати потенційні загрози їх залучення.

Здійснено класифікування ризиків залучення міжнародного капіталу, що підвищуватиме обґрунтованість управлінських рішень у сфері фінансування охорони здоров'я. Практичне значення отриманих результатів полягає у можливості їх використання при розробленні фінансових стратегій медичних установ, вдосконаленні, розвиванні державної політики у сфері залучення міжнародного капіталу.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на емпіричне апробування запропонованого методичного інструментарію на прикладі конкретних медичних установ, що дозволить уточнити його прикладну ефективність.

Література

1. Атаманчук З.А., Біла І.В. Ризики та перспективи інвестування в кризових умовах. *ScientificWorldJournal*, 2022. Issue 16, Part 2, С. 28-34.
2. Бестужева С.В., Козуб В.О. Формування та реалізація міжнародної інвестиційної стратегії підприємства: методичний аспект. *Економічний простір*, 2020. № 154. С. 16-20.
3. Бойко А.О., Боженко В.В., Безрук В.В. Механізм залучення іноземних інвестицій. *Економіка та управління національним господарством*, 2018. Том 29 (68). № 6. URL: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_6/6.pdf (дата звернення: 13.12.2025).
4. Булкот О.В. Міжнародні інвестиційні стратегії транснаціональних корпорацій. *Бізнес Навігатор*, 2023. № 4 (53). С. 16-21.
5. Булкот О.В., Демиденко Є.І. Комплексний алгоритм формування та оцінювання ефективності міжнародної інвестиційної стратегії ТНК. *Інвестиції: практика та досвід*, 2024. № 15. С. 165-171.
6. Вівсяник О.М. Міжнародні організації в інституційному механізмі державного управління системою охорони здоров'я. *Інвестиції: практика та досвід*, 2020. № 15-16. С. 162-167.
7. Грицко О.М., Пеканець С.Р. Моделі та тенденції розвитку ДПП в охороні здоров'я. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*, 2022. Том 33 (72). № 3. С. 46-53.
8. Демчук Н.І. Проектування та моделювання інвестиційної діяльності промислових підприємств. *Приазовський економічний вісник*, 2017. Вип. 1. С. 43-47.

9. Дєєва Н.Е., Делейчук В.В. Механізми залучення інвестицій емітентами в умовах розвитку цифрової економіки. *Молодий вчений*, 2018. № 3. С. 653-659.

10. Завербний А.С., Кісь М.Я., Білоус Ю.Б. Проблеми і перспективи залучення зовнішніх інвестицій у проекти відновлювальної енергетики України у воєнний та післявоєнний періоди. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2460> (дата звернення: 14.12.2025).

11. Завербний А.С., Пушак Я.Я. Проблеми та перспективи розвитку рекреаційної та туристичної сфер Львівщини за євроінтеграційних умов: інвестиційний аспект. *Управління економікою: теорія та практика. Чумаченківські читання*, 2021. С. 72-85.

12. Князевич В.М. Публічна служба у сфері охорони здоров'я в Україні та світі: нормативно-правовий аспект. *Інвестиції: практика та досвід*, 2017. № 14. С. 23-28.

13. Кройтор В.А. Правове забезпечення інвестиційних проєктів щодо медичних інновацій. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2023. № 10. С. 104-107.

14. Лопаткіна О. Політика публічного управління у сфері охорони здоров'я в умовах воєнного стану. *Публічне управління і політика*, 2024. № 2. С. 21-28.

15. Мороз Н., Залізна Л., Луговський С. Інвестиції у сферу охорони здоров'я України. *Економіка та суспільство*, 2023. Вип. 57. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3175> (дата звернення: 11.12.2025).

16. Надюк З.О. Ринок медичних послуг: роль держави у фінансуванні системи охорони здоров'я України. *Державне управління*, 2008. № 4. С. 100-103.

17. Назаренко С.А., Хакало С.В. Зарубіжний досвід управління галуззю охорони здоров'я: перспективи для України. *Інвестиції: практика та досвід*, 2025. № 21. С. 313-318.

18. Павлюк К.В., Степанова О.В. Розвиток державно-приватного партнерства у сфері охорони здоров'я. *Фінанси України*, 2011. № 2. С. 43-55.

19. Приймак І.І., Тимків Н.А. Страхування інвестицій від воєнних ризиків: сутність, необхідність та перспективи розвитку в Україні. *Економіка та суспільство*, 2015. 59. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3377> (дата звернення: 14.12.2025).

20. Руденко-Сударєва Л.В., Шевченко Ю.А. Ефективність міжнародного інвестування ТНК у глобальному економічному середовищі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*, 2019. Вип. 35. С. 4-11.

21. Федоренко В.Г. Інвестування сфери охорони здоров'я України. *Інвестиції: практика та досвід*, 2014. Вип. 14. С. 10-14.

22. Юринець З.В., Петрух О.А. Напрями державного регулювання інноваційного розвитку сфери охорони здоров'я України. *Інвестиції: практика та досвід*, 2018. № 22. С. 116-121.

23. Balio C.P., Galler N., Meit M.B. The Role of Healthcare Conversion Foundations in Investing in Population Health. *Nonprofit Policy Forum*, 2024. URL: https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/npf-2023-0041/html?srsltid=AfmBOorZCVGhRar_r7dB5SZvJrLRXwZQZnJakMetiMiHXqDRiJSfWO4u (дата звернення: 13.12.2025).

24. Cheng K., Fontana L. Investing in value-based primary care: a pathway to sustainable healthcare. *European Heart Journal*, 2024. 45(34). pp. 3103-3105.

25. Ioan-Franc V., Ene S. New Investment Strategies Of Transnational Corporations. *Review of General Management*, 2012. Vol. 15. Issue 1. pp. 66-84.

26. Luther V.P., Shnekendorf R., Logan A., Van Schooneveld T.C., Willis Z.I. Investing in the Future: A Role for Professional Societies to Prepare the Next Generation of Healthcare Leaders through Curriculum Development and Dissemination. *Clinical Infectious Diseases*, 2021. 73(5). pp. 911-918.

27. Makris I., Apostolopoulos S. Investing in healthcare enterprises in the non-metropolitan areas: Incentives, reflections, and innovative ideas. *Proceedings of the European Conference on Innovation and Entrepreneurship Ecie*, 2021. pp. 1160–1166

28. Osadcha N., Zaverbnyj A., Liashenko V. Assessment of priorities model representation of the problem of determining investment priorities of the Ukrainian alternative energy industry: theoretical and applied aspect. *European Journal of Sustainable Development*, 2025. Vol. 14, No. 2. P. 606-622.

29. Wolf J.A., Bhalla V., Carlson B., Oehlert J.K., Oliver B. Investing in the Bottom Line: The Value Case for Improving Human Experience in Healthcare. *Patient Experience Journal*, 2024. 11(1). pp. 14-20.

References

1. Atamanchuk, Z.A. and Bila I.V. (2022), “Risks and prospects of investing in crisis conditions”, *ScientificWorldJournal*, vol. 16, no. 2, pp. 28-34.

2. Bestuzheva, S.V. and Kozub, V.O. (2020), “Formation and implementation of an enterprise's international investment strategy: methodological aspects”, *Economic Space*, vol. 154, pp. 16-20.

3. Boiko, A.O. and Bozenko, V.V. Bezruk, V.V. (2018), “Mechanism for attracting foreign investment”, *Economy and Management of the National Economy*, vol. 29 (68), no. 6, Available at: https://www.econ.vernadskyjournals.in.ua/journals/2018/29_68_6/6.pdf (accessed: 13.12.2025).

4. Bulkot, O.V. (2023), “International investment strategies of transnational corporations”, *Business Navigator*, vol. 4 (53), pp. 16-21.

5. Bulkot, O.V. and Demydenko, E.I. (2024), "Comprehensive algorithm for forming and evaluating the effectiveness of the international investment strategy of TNCs", *Investments: Practice and Experience*, vol. 15, pp. 165-171.
6. Vivsianyk, O.M. (2020), "International organisations in the institutional mechanism of public health system governance", *Investments: Practice and Experience*, vol. 15-16, pp. 162-167.
7. Gritsko, O.M. and Pekanets, S.R. (2022), "Models and trends in the development of PPPs in healthcare", *Scientific notes of V.I. Vernadsky Ternopil National University. Series: Public Management and Administration*, vol. 33 (72), no. 3, pp. 46-53.
8. Demchuk, N.I. (2017), "Design and modelling of investment activities of industrial enterprises", *Priazovsky Economic Herald*, vol. 1, pp. 43-47.
9. Dieva, N.E. and Deleychuk, V.V. (2018), "Mechanisms for attracting investments by issuers in the context of the development of the digital economy", *Young Scientist*, vol. 3, pp. 653-659.
10. Zaverbny, A.S. Kis, M.Y. and Bilous, Y.B. (2023), "Problems and prospects of attracting foreign investment in renewable energy projects in Ukraine during the war and post-war periods", *Economy and Society*, vol. 51, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2460> (accessed: 14.12.2025).
11. Zaverbny, A.S. and Pushak, Y.Y. (2021), "Problems and prospects for the development of the recreation and tourism sectors in Lviv region under European integration conditions: investment aspect", *Economic management: theory and practice. Chumachenko readings*, pp. 72-85.
12. Knyazevich, V.M. (2017), "Public service in the field of healthcare in Ukraine and worldwide: regulatory and legal aspects", *Investments: practice and experience*, vol. 14, pp. 23-28.
13. Kroitor, V.A. (2023), "Legal support for investment projects in medical innovation", *Legal Scientific Electronic Journal*, vol. 10, pp. 104-107.

14. Lopatkin, O. (2024), "Public administration policy in healthcare under martial law", *Public Administration and Policy*, vol. 2, pp. 21-28.
15. Moroz, N. Zalizna, L. and Lugovskyi, S. (2023), "Investments in the healthcare sector of Ukraine", *Economy and Society*, vol. 57, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3175> (accessed: 11.12.2025).
16. Nadyuk, Z.O. (2008), "The medical services market: the role of the state in financing Ukraine's healthcare system", *Public Administration*, vol. 4, pp. 100-103.
17. Nazarenko, S.A. and Khakalo, S.V. (2025), "Foreign experience in healthcare management: prospects for Ukraine", *Investments: practice and experience*, vol. 21, pp. 313-318.
18. Pavliuk, K.V. and Stepanova, O.V. (2011), "Development of public-private partnerships in healthcare", *Finance of Ukraine*, vol. 2, pp. 43-55.
19. Pryimak, I.I. and Tymkiv, N.A. (2015), "Insurance of investments against military risks: essence, necessity, and prospects for development in Ukraine", *Economy and Society*, vol. 59, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3377> (accessed: 14.12.2025).
20. Rudenko-Sudareva, L.V. and Shevchenko, Yu.A. (2019), "The effectiveness of international investment by transnational corporations in the global economic environment", *Scientific Bulletin of the International Humanitarian University*, vol. 35, pp. 4-11.
21. Fedorenko, V.G. (2014), "Investment in the healthcare sector of Ukraine", *Investments: Practice and Experience*, vol. 14, pp. 10-14.
22. Yurinec, Z.V. Petrukh, O.A. (2018), "Directions of state regulation of innovative development in the healthcare sector of Ukraine", *Investments: Practice and Experience*, vol. 22, pp. 116-121.
23. Balio, C.P. Galler, N. and Meit, M.B. (2024), "The role of healthcare conversion foundations in investing in population health", *Nonprofit Policy*

Forum, available at: https://www.degruyterbrill.com/document/doi/10.1515/npf-2023-0041/html?srsltid=AfmBOorZCVGhRar_r7dB5SZvJrLRXwZQZnJakMetiMiHXqDRiJSfWO4u (Accessed 13 December 2025).

24. Cheng, K. and Fontana, L. (2024), “Investing in value-based primary care: a pathway to sustainable healthcare”, *European Heart Journal*, vol. 45(34). pp. 3103-3105.

25. Ioan-Franc V. and Ene S. (2012), “New investment strategies of transnational corporations”, *Review of General Management*, vol. 15, no. 1, pp. 66-84.

26. Luther, V.P. Shnekendorf, R. Logan, A. Van Schooneveld, T.C. and Willis, Z.I. (2021), “Investing in the future: a role for professional societies to prepare the next generation of healthcare leaders through curriculum development and dissemination”, *Clinical infectious diseases*, vol. 73(5). pp. 911-918.

27. Makris, I. and Apostolopoulos, S. (2021), “Investing in healthcare enterprises in the non-metropolitan areas: Incentives, reflections, and innovative ideas”, *Proceedings of the European Conference on Innovation and Entrepreneurship Ecie*, pp. 1160-1166.

28. Osadcha, N. Zaverbnyj, A. and Liashenko, V. (2025), “Assessment of priorities model representation of the problem of determining investment priorities of the Ukrainian alternative energy industry: theoretical and applied aspect”, *European Journal of Sustainable Development*, vol. 14, no. 2. pp. 606-622.

29. Wolf, J.A. Bhalla, V. Carlson, B. Oehlert, J.K. and Oliver, B. (2024), “Investing in the bottom line: the value case for improving human experience in healthcare”, *Patient experience journal*, vol. 11(1). pp. 14-20.

Стаття надійшла до редакції 14.12.2025 р.